

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regala Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sörgöncseim Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 1080 Lej
Fél évre ... 540 Lej
Negyed évre ... 270 Lej
Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Mézes madzag?

Ismét előttünk függ a kisebbségi kérdés megoldásának mézesmadzaga. Ismét felébrésztették bennünk a reményt, hogy Románia kisebbségei emberibb életet élhetnek és élvezhetik mindazon jogokat, amelyeket a sok ígéreten kívül a békeszerződés is biztosított számunkra. Mint lapunk más helyén megírjuk, a kormány figyelembe veszi a kisebbségek panaszait és olyan törvényt szándékozik hozni, amely teljesíteni fogja a régen és sokszor hangzottatott kívánásokat. Hányszor hallottunk már ilyen és ehhez hasonló ígéreteket, hányszor hangoztatták már hivatalos helyen, hogy a kormány egyenlő jogokat nyújt minden állampolgárnak, hogy mindenki abba az iskolába írathatja be gyermekét, ahová neki tetszik, hogy a közigazgatásban és más hivatalos helyeken elfogadják a magyar nyelvű beadványokat is, hogy engedélyezik a magániskolákat és hasonló dolgokat, amelyek feltétlenül és nélkülözhetetlenül kellek az ország kulturájának.

Valahogy úgy voltunk ezekkel az ígéretekkel, hogy először hittünk bennük, másodsorban már kételkedéssel fogadtuk, harmadszor bosszankodtunk rajta és negyedszer, ötödször és tízedszer figyelembe sem vettük. Ugy is tudtuk, hogy semmi egyebek, mint szavak, amelyek rendszerint egy párt momentán érdekeit szolgálták. Igen, itt egy kis leleplezéssel is szolgálhatnánk, amiről azonban a közönség nagyon jól van tájékozva. És ez az, hogy megfigyeléseink szerint ezeket a nagyhangú ígéreteket mindig választások előtt dobták bele a közhangulatba. Nagyon jó korteszűgésnek bizonyult eleinte, mert a kisebbségek azt mondták: Olyan kormány, amely a mi érdekeinket is szolgálja, amely belátja, hogy elérkezett az ideje annak, hogy teljesíteni kell a kisebbségek jogos követeléseit, megérdemelt a támogatást.

Most azonban más a helyzet. Most nem állunk választások előtt, nem várható olyan politikai fordulat, amelyhez szükség volna a kisebbségek erejére. Tehát ismét bizunk, mert ezek az ígérek olyan atmoszférában hangzottak el, hogy reménytel, bizalommal tekinthetünk beváltásuk elé. Szeretnénk azonban, ha a kisebbségi ügyeket intéző fórum belátna, hogy nem alimizsnát nyújt nekünk, amikor megadja jogainkat. Belátna, hogy a kisebbségek jogainak korlátozása, teljes állampolgársági szabadságának hiánya, veszedelmes az ország kulturájára és gazdaságára nézve. Belátna azt, hogy akkor, amikor megadja a kisebbségeknek jogukat, elsősorban önmagának, az országnak nyújt értékes ajándékot, aminek Románia népe hamarosan meg fogja érezni áldásos hatását. Mert tudnia kell minden világosan látó politikusnak, hogy ennek az országnak égetően szüksége van a kisebbségek kulturájára és gazdasági tudására, amit az eddigi rendszer elnyomott, nem engedett kibontakozni. Jó politika tehát megadni a kisebbségi polgárok jogait, mert csak abban az országban lehet egészséges élet, fejlődő ipar és kereskedelem, ahol nincsen elnyomás, ahol minden becsületos polgárt egyenlő mértékkel mérnek. Egy ilyen állam felé bizalommal fordul a külföld is és erre különösen nagy szüksége volna Romániának.

Elkerülhetetlen a polgárháboru Ausztriában. Mi lesz október 7-én? Az alsóausztriai vörös terrorra az alpesi tartományok fehér terrorral felelnek.

A hét végére ostromállapotba kerül Bécsujhely.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Az osztrák belpolitikai helyzet teljesen a készülő október 7-iki események hatása alatt áll. A konzervatív parasztokat és vidéki polgárságot egyesítő Heimwehr már hetek előtt fegyveres felvonulást hirdetett Bécsujhelyre. A szociáldemokraták, akik Alsóausztriát saját gyarmatukként tekintik, erre avval válaszoltak, hogy ugyanerre a napra ugyanazon a helyen kitűzték a szintén felfegyverzett köztársasági védőrség felvonulását. A Heimwehr mintegy 20-30.000 kiképzett és fegyelmezett volt katonával vonul fel, a szociáldemokraták viszont 80.000 munkást szándékoznak Bécsujhelyre szállítani. Az összeütközés a két csoport között a kicsiny városban elkerülhetetlennek látszik és igen könnyen lehetséges, hogy október 7-ike nemcsak Bécsujhelynek lesz vörös vasárnapja, de egyúttal kirobantja a már régóta lappangó polgárháborút Ausztriában.

Kétségtelen, hogy a helyzet elmérgesedését a szociáldemokraták okozták, akik hétről-hétre hatalmas gyűléseket rendeznek, most azonban, hogy egy polgári alakulat is hasonló manifesztációt határozott el, ezt terrorral akarják megakadályozni.

Az osztrák kormány tehetetlen a két egymással szemben álló tábor ellen. A rendelkezésre álló erők sokkal gyengébbek, mint a felvonulásra készülő alakulatok. Erre jellemző, hogy a hadügyminisztériumnak mindössze 5000 főnyi katonaságot van módjában október 7-én Bécsujhelyre vezényelni. Ennek tudatában a kormány állandóan tanácskozásokat folytat Steidle Richárd dr. szövetségi tanácsossal, a Heimwehr vezetőjével, annak érdekében, hogy álljon el a felvonulástól, mivel ebben az esetben a szociáldemokraták is lemondanak róla. A Heimwehrnek azonban az az álláspontja, hogy a visszavonulás még inkább növelné a szociálisták terrorját és ezért sokkal helyesebb, ha a polgári elemek végre bebizonyítják, hogy ők is megbízható és erős formációkkal rendelkeznek. A szociáldemokraták azt szeretnék, ha a kormány betiltaná mindkét felvonulást és sajtójuk már ismételtelen ilyen tanácsot adott Seipel kancellárnak. — A Heimwehr vezetői a kormány betiltásának nem szegülnének ellen, de már most kijelentik, hogy ebben az esetben a jövőben meg fogják akadályozni, hogy a szociáldemokraták az alpesi tartományokban gyűléseket és felvonulásokat rendezzenek. Szóval az alsóausztriai vörös terrorra az alpesi tartományok lakossága fehér terrorral akar válaszolni.

A Heimwehr elnöke, Steidle Richárd dr. szövetségi tanácsos ma a következő nyilatkozatot tette a készülő eseményekről:

— Október 7-ike ügyében a Heimwehr nem tárgyal. Elhatározott dolog, hogy október 7-én felvonulunk Bécsujhelyen. Ezen nem lehet változtatni. Ha az ellenséges tábor azt hiszi, hogy a Heimwehr csapataiból akár csak egyetlen ember is hiányozni fog, félve a fenyegetésektől, úgy súlyosan téved. Mi nem félünk a szociálisták fenyegetéseitől, sem kommunista barátaink nagy szájaiktól.

— Jól tudjuk, hogy a szociáldemokraták jól megrendezett, de könnyen átlátszó megté-

vesztési manővert folytatnak. Kellemetlen számukra, hogy végre akad egy szervezet, a mely nem ijed meg tőlük. Ezért minden esz-közettel pánikot akarnak előidézni. Ha a vörösök nem zavarnak meg bennünket, ha nem támadják meg csapatainkat, úgy a felvonulás a legbékésebb módon fog lefolyni. A szociálisták azt hiesztelik, hogy puccsra készülődünk. Ez hazugság. Az is valótlan, hogy a Heimwehr ellensége a parlamentarizmusnak. Hiszen épen azért vonulunk fel, hogy a parlamentet végre megszabadítsuk az ucca terrorjától.

— Az sem igaz, hogy a munkások ellenségei vagyunk. Mi a munkásokat fontos politikai és szociális tényezőnek tekintjük, akiknek joguk van arra, hogy a társadalomban és a gazdasági életben mértékadó szerepet játszanak. Tagjaink között sokezer munkás van, akiknek érdekeit jobban képviseljük, mint a vörösök. Épen az utolsó hetekben tömegesen csatlakoznak hozzánk a vasutasok. A munkások kérdésben álláspontunk az, hogy biztosítani kell a munkások szabad szervezkedését, fel kell őket szabadítani a vörös kényszerszervezkedés terrorja alól. — Ettől azonban a szociálisták hatalmuk megdőlését féltik és ezért rágalomokkal küzdenek a Heimwehr ellen, amely azonban meg fogja mutatni, hogy nemcsak a parasztok, hanem egyúttal a munkások legjobb szervezete.

Bécsből jelentik: Iteni körök felfogása szerint az október 7-iki zavarokat csak akkor lehetne megelőzni, ha betiltják a Heimwehr felvonulását is. Ez azonban nem valószínű. A kommunisták suttogásban bujtogatják a munkásságot és főleg vasutassztrájkot akarnak elérni. A kereskedők lázasan készütk a deszkatablákat, kirakataik megvédésére. A munkásság a betiltás dacára sem hajlandó lemondani a felvonulásról, sőt egyes hírek szerint, az asszonyokat és gyermekeket is fel akarják v-multatni.

Éjszaka érkezett távirat jelenti: A helyzet rosszabbodott és számolni kell azzal, hogy a hét végére az egész környékre élethelétetik a kivételes állapotot, nagy katonai csendőrkordon összevonásával. A munkások rendkívül idegesek és a rendszabályokat nem respektálják. A radikális munkásság nyíltan hirdeti, hogy bármit is diktáljon Bécs, a munkásság tudni fogja kötelességét.

Éjjel érkezett bécsi jelentések szerint a fővárosban már érezhetők a bekövetkezendő események. Az idegenek felmondják szállásajkát és elutaznak a szomorú, kedélytelen császárvárosból. Bécsujhelyből a munkások elküldik gyermekeiket és asszonyaikat. Hetedikére számos újságíró jelezte érkezését és egyik nagyobb szállodát az érkező újságírók részére foglalták le. Szombaton reggel az összes fiemekben megszűnik a munka. Az agitáció folyik. Ma délelőtt két embert tartóztattak le, akik kávéháztól-kávéházra jártak és revolve-reket kínáltak eladásra. Megállapították, hogy eddig ötszáz revolvert adtak el.

A Rothe Fahne mai számát elkobozták, mert fejszóította a munkásokat, hogy fegyveresen vonuljanak fel Bécsujhelyen.

Bankett Pilsudsky marsall tiszteletére.

Argetolanu külügyminiszter a kölcsönös jóviszonyt hangoztatta. Pilsudsky ma délután elutazott.

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának távirata.) Tegnap este a külügyminiszteriumban Pilsudsky lengyel marschall tiszteletére bankett volt, amelyen a kormány tagjai, a képviselőház és a szenátus elnökei és számos állami főméltóság volt jelen. Az első üdvözlőt Argetolanu helyettes külügyminiszter mondotta, aki szívélyes szavakkal köszöntötte a román kormány vendégét. Konstatálta, hogy Lengyelország és Románia között szoros kapcsolat áll fenn, a melyet a jövőben még szorosabbra vonnak, tekintve azokat az azonos aspirációkat, a melyeket a két állam követ. Lengyelország és Románia egyébként Kelet-Európa békéjének biztos védelmezői, amelyek a létező szer-

ződéseken alapuló igazságos béke megerősítésén és a jelenlegi államalakulati helyzet meg tartásán állanak. Ezután a lengyel államfőre és a lengyel nép üdvére emeli poharát.

Pilsudsky marschall tartott ezután beszédet. Hangsúlyozza Lengyelországnak a román nemzet és a román nép iránt érzett mély szimpátiáját és boldogan konstatálja, hogy azok a belső baráti kapcsolatok, amelyek mindig egymáshoz közel vitték ezt a két nemzetet, a jövőben még erősbödni fognak.

Pilsudsky marschall ma délelőtt meglátogatta Maniu Gyulát, az ellenzék vezérét, akivel hosszabb ideig tanácskozott. A marschall ezután délután három órakor elutazott.

Egy román újságíró súlyos vádjai Rozvány Jenő dr. és Szántó Dezső dr. ellen

Kereszturi Oitean Sándor irredentizmussal vádolta a kommunista vádlottakat. — Kádár Imre és Ion Clopotel román hírlapíró ked-vezően vallanak Aradi mellett.

(Az Aradi Közlöny elűji tudósítójának távirata.) A kommunista-per tárgyalása előtt a védők bejelentették, hogy megjelent Herzfeld dr. lipcsei ügyvéd, a Reichstag tagja, a német bíróságok védelmére alakult legfőbb tanács egyik vezető tagja, aki arra kér engedélyt, ha a törvény megengedi, hogy védőbeszédet mondhasson.

Pacsa tábornok, elnök, örömmel üdvözlö a német Birodalmi képviselőt és arra kéri, hogy foglaljon helyet a védők asztalánál.

Az első tanu Ion Clopotel román újságíró, a kolozsvári Patria és a Societate de Mainie folyóirat főszerkesztője. Clopotel elmondja, hogy valamennyi vádlott közül csupán Aradi Victort ismeri. Aradi munkásságára már a háboru előtt is feljegyelt.

Amikor ő az Aradon megjelent Romanul munkatársa volt, akkor Aradi Victor be-

küldötté ehhez a laphoz is Varga Katalinról írott könyvét.

A munkáról látta, hogy Aradi igazságos ember és jóindulattal figyeli a magyarországi kisebbségek sorsát. Ismeri Aradi működését azóta is, amióta Romániában lakik. Aradi adta az impulzust ehhez, hogy szociológiával foglalkozzék és hogy Románia egyetlen szociológiával foglalkozó újságját, a Societate de Mainie-t, megindítsa.

Kádár Imre magyar hírlapíró a következő tanu, aki elmondja, hogy Aradi Victor az első magyar szociologus, aki a nemzetiségek jogai érdekében nyíltan sikraszállott, a régi Magyarországon.

Szünetet követően ezután, majd Kereszturi Oitean Sándor román újságíró következő sorra, aki hatalmas táskával jelenik meg a bíróság dobogója előtt. Írásokat, broszúret

terjeszt a hadbíró elé és majdnem két óras beszédben mondja el vallomását. Rendkívül súlyos vádakot sorakoztat fel Rozvány Jenő dr. és Szántó Dezső dr. ellen, akik — az ő állítása szerint — a szakszervezeti mozgalom leple alatt kommunista üzérkedést folytattak. Kéri a hadbírókat, hogy a Jurányi János-féle régebbi kommunista-per aktáit szerezzék be, amelyekből kitűnik, hogy

Rozvány és társai irredenta szolgálato-
kat is teljesítettek.

Ezután kijelenti, hogy Rozvány Jenő dr. 1920-ban Fluerással együtt Moszkvában voltak, ahol a szovjet-vezetőktől instrukciókat kaptak, a kommunista-mozgalom irányítására. Ezeket az instrukciókat Fluerás nem fogadta el. Rozvány ellenben vállalta a megbízást.

Megszűnik Románia és Csehszlovákia közt az utlevélkényszer

Bucurestiből táviratozza tudósítónk: A csehszlovák kormány előterjesztést tett a román kormánynak, hogy kölcsönösen szüntessék be a két állam között az utlevélkényszert. Ez a rendkívül fontos és ugy gazdasági, mint külpolitikai szempontból nagyjelentőségű ajánlat élénk érdeklődést váltott ki a politikai körökben. A kormánykörök, mint értesülünk, nem zárkoznak el az ajánlat teljesítése előtt és nincsen kizárva, hogy rövid idő múlva Romániából utlevél nélkül lehet utazni Csehszlovákiába. Az utlevélkényszer megszüntetése szoros és barátságos kapcsolatot teremt a két állam között, aminek gazdasági előnyeit nemcsak az állam, hanem a polgárság is élvezni fogja. Általában az európai országok politikusai között az a tendencia uralkodik, hogy az utlevél-, esetleg a vízumkényszer megszüntessék. Az utóbbi tervet már több állam megvalósította és ez az első eset, hogy Románia ilyen ajánlatot kap. Ebben a kérdésben Argetolanu helyettes külügyminiszter ma hosszabb tanácskozásokat folytatott Tatarscu belügyi államtitkárral. Valószínű, hogy a román kormány, mint felelősséget jelentik, teljesíteni fogja a csehszlovák kormány ajánlatát.

A kémek világa.

A háboru megelőző évek egyikében példátlan eredményhez segített a véletlen az angol kémelhárító szervezetet. Az angol kémelhárító szolgálat csak klesiny apparátussal dolgozott — 1900-ban mindössze négy tisztet, három detektívet és két hivatalnokot foglalkoztatott, — de annál nagyobb pontossággal működött és ami mindennél fontosabb, óriási szerencsével. Sikerét legnagyobb részét az ellenség hihetetlen könnyelműségének is köszönhetette. Maga a német tengerészeti vezérkar titkos hírszerző szolgálatának a főnöke volt az, aki érthetetlen meggondolatlanságával kezébe adta a német titkos hírszolgálat kulcsát. Az illető a német császár londoni látogatása alkalmával mint a kíséret tagja került Londonba és egyszer egy este üzletzárás után London legsötétebb északi negyedében beállított valami Mr. Ernst fodrászüzletébe. Ez a különös látogatás természetesen nem kerülte el az angol detektívek figyelmét. Jobban szemügyre vették a hairdressert, aki Angliában született német volt és csakhamar megállapították róla, hogy a német titkos hírszolgálat számára a „levélgyűjtőszekrény” szerepét játssza; vagyis a Berlinből neki címzett leveleket új borítékba teszi, angol bélyeget ragaszt rájuk és postai útján az Angolországban szerteszét működő német titkos ügynököknek küldi.

Négy éven át rendszeresen elolvasta az angol elhárító kémszolgálat a német tengerészeti vezérkarnak az Angliában működő 22 ügynökével folytatott levelezését. És ilyen módon kitűnően értesült mindarról, ami a német katonai és tengerészeti vezetőséget érdekelte. Az angliai egész német kémhálózat az angol elhárító szervezet kezébe került anélkül, hogy Berlinben csak sejtelmük is lett volna róla az illetékeseknek; s épen ez a legcsodálatosabb ebben az egész képtelenül furcsa történetben. Az angol kémelhárító szervezet természetesen óvakodott attól, hogy a néme-

teket zavarja munkájukban, hiszen a német kémszolgálat bizonyos tekintetben angol felügyelet alatt működött. Csak 1914. augusztusában, kevéssel azelőtt, hogy az angolok hadat üzentek Németországnak, csapott le a rendőrség és tartóztatta le a 21 kémeket. Csak egyetlenegnek sikerült a hulli kikötőn át megszöknie. Ennek a fogásnak katonai tekintetben fontos következménye az lett, hogy a német tengerészeti vezérkar a háboru elején sokáig tájékozatlan volt az angol hajók mozgulatairól és az angol expedíciós hadtestnek a csatornán való átszállításáról. Könnyen meg lehet, hogy ez a körülmény végzetesen befolyásolta a háboru végét.

Egy dupla-kém.

Rendkívül ügyes és sikeres ügynök volt egy bizonyos Lajoux, aki 1890-ben lépett a francia hírszolgálatba. Rohlju parancsnok ezt írja róla: „Intelligens, bátor ügynök volt, egy kissé nehezen kezelhető és érzékeny ember, de aki igen nagy szolgálatoakat tett nekünk. Szolgálati ideje alatt a 15 kémkedési és hazafüvésügyi ügyben, amelyek letartóztatásra vezettek, négyet neki köszönhetünk”. Lajoux régebben altiszt volt, résztvett a tuniszi hadjáratban és tíz évet töltött katonai szolgálatban. 1890-ben állástalanul és pénztelenül lézengett Brüsszelben, ahol egy kávéházban ismeretséget kötött egy idegen állam (Németország) ottani kémfőnökével, R. C.-vel, aki bőséges jövedelmet ígért neki, ha mint ügynök Franciaország ellen dolgozik.

Lajoux látszólag beleegyezett, de még aznap levelet írt a francia hadügyminiszternek, vázolván élményeit és többek közt ezt írja: „Ha kívánja, érintkezésbe lépek ezzel az egyénnel, ki fogom őt hallgatni, megtudom, mit beszél, és megbeszéltem vele és tán hasznomat vehetik a hadsereg vezérkarában”. Miribel tábornok, a vezérkar akkori főnöke megengedte, hogy Lajoux francia ügynöknek használják fel, s ugyanakkor, amikor R. C.

szolgálatába lépett, már egyúttal a francia „section statistique” kémje lett. Lajoux ezek után kérdőívet kapott a francia hadiszervezetről, erődökről stb. A francia hírszolgálat egyik tisztje írta meg ezekre a válaszokat, amelyeket a vezérkar helyettes főnökének adtak át jóváhagyás végett. Három éven át csaknem hetenként érkezett egy-egy kérdőív, amelyekre a francia vezérkari tisztok pontosan válaszoltak. Persze tévutra vezető válaszok voltak. Így aztán az ellenséget azzal áltatták, hogy jó információkat nyert, holott a kérdésekből megtudták, miről nincs értesülése és aszerint rendezkedhettek be.

Mikor aztán a kérdések egyre precízebb formát öltöttek, persze egyre nehezebbé vált oly válaszokat adni, hogy ne vegyék észre a csalást és hogy gyanut ne fogjanak. Lajoux, mint egy idegen hatalom látszólagos ügynöke, tömördek katonai természetű részleteket tudott meg és betekintést nyert a másik állam kémszervezetébe is, amiről persze a franciákat értesítette. Mikor az illető külföldi hatalom észrevette, hogy a válaszok francia részről nem voltak olyan precízok, s amikor egyidejűleg Franciaországban több német ügynököt tartóztattak le, kezdtek bizalmatlankodni Lajoux iránt és nem engedték, hogy tovább is betekintsen kártyáikba. Viszont a francia hírszolgálat is gyanut fogott, hogy Lajoux összejátszik az idegen ügynökkel és mivel már ugysem szolgálthatott jelentősebb híreket s tetejében még pénzköveteléssel is kellemetlenné kezdett válni, egyszerűen elbocsátották és kiakolbólitották Amerikába, miután távollétében lakásáról elloptak bizonyos papirokat és néhányszor a bolondok házába csukatták.

Lajoux különben még öt más ügynököt is kerített francia szolgálatba: valamennyi látszólag R. C.-nek, a külföldi hírfőnöknek volt alkalmazottja. Mind az öt dupla-kém (Agents doubles) volt. Cordier alezredes igen jellemzően beszél róluk, mint „R. C., Lajoux & Cie” vállalatáról.

Alig akad helyesen kiállított kérvény az idegeneket ellenőrző bizottság előli.

(Arad, október 2.) A munkaügyi felügyelő-
ség mellett felállított, idegeneket ellenőrző bi-
zottság megkezdte működését és a beadott
kérvények átvizsgálását. A kérvények és az
akták átvizsgálásánál kiderült, hogy a legtöbb
kérvényező idegen állampolgár nem tett eleget
az előírt formalitásnak és kérvényeiket telje-
sen hibásan nyújtották be.

Igy igen sokan, akik önállóan dolgoznak
(pe cont propriu) nem igazolták ezt hivatalos
fratokkal, (iparigazolvánnyal, adónyugtákkal),
nem tüntették fel, van-e alkalmazottjuk és
mióta üzik az ipart. Sok esetben az idegen
munkás maga csinálta meg a kérvényt és
csak egy, az alkalmazást igazoló bizonyít-
ványt mellékelte a munkaadótól, holott a sza-
bályzat előírja: csakis a munkaadók adhatják
be a munkás kérvényét. Továbbá a munka-
adók a legtöbb esetben, nem mutatták ki pon-
tosan az idegen alkalmazott szerződéses ide-
jét, foglalkozását, nem mellékeltek a szakkép-
zettségről szóló bizonyítványt, munkakönyve-
ket stb., nem adták be kimutatást az összes
alkalmazottokról a speciális foglalkozás és
alattvalóság (román vagy idegen) feltüntetésé-
vel. Néhány idegen aztán feltüntette a foglal-
kozását, de nem mutatta ki, hogy önállóan
üzi-e azt, vagy szerződötve van-e valahol,
esetleg munkanélkül áll.

A munkaügyi felügyelőségen kijelentették,
hogy egyenesen ritkaság számba megy a pon-
tosan beadott kérvény, amelyet a kérvényező
idegen felszerelt volna minden szükséges ok-
mányokkal. A bizottság a hibásan beadott kérvé-
nyeket azonban nem veheti figyelembe és így
mindenkinek saját érdeke, hogy a kérvényei-
ket kiegészítsék, illetve az ezentul beadottakat
az előírás szerint szerkesszék meg.

A konkurencia kobozta a bácsmegyei vérvádat.

A zsidó kereskedők ellen bojkottot hirdetnek
Bácspéterréven.

(Szabadka, október 2.) A bácspéterrévi
vérvád hullámai már elültek és a község la-
kossága megnyugodott, az ügy epilógusaként
azonban most egy különös szövegű felhívás
kelt a községben feltűnést. Minden kulturem-
ber tisztában volt mindjárt a vérvád gonosz
és képtelen meséjének felbukkanásakor, hogy
a vádat bizonyos érdekek előmozdítására ko-
holták. Ezt a gyanút most megerősíti az a
felhívás, amelyet Bácspéterréven osztogat-
nak néhány napja. A felhívás a következőkép
hangzik:

Keresztények!

Elérkezett az ideje, hogy végre öntudato-
sok legyetek. Hosszas küzdelem után a ke-
resztény társadalomból, a kereskedelem min-
den ágában vannak már képzett szakembe-
reink. Elmúlt már az idő, amikor csak zsidó
lehetett kereskedő, mert annak nem kellett
más képzettség, csak egy sarokházon ajtót
válni és a keresztény nép hordta neki a
pénzt, biztosította neki a megélhetést. Meg
kell, hogy szűnjék ez az állapot, keresztény-
nek keresztényt kell pártolnia, vannak ma
már annyian keresztény kereskedők, ha ne-
általán valamelyik nem tudna a keresztény vá-
sárlóközönséghez alkalmazkodni, úgy ott van
minden szakmában a másik és ha mégis —
amit nem hiszünk — nem lenne elég alkal-
mazkodó kereskedő, jöjjenek közületek az
ujak a keresztények soraiból, talán azok majd
ügyesebbek, simulékonyabbak lesznek, de
mindig azt tartva szem előtt, hogy keresz-
tény csak kizárólag kereszténynél vásárolhat.

Tartsatok össze, pártoljátok saját vére-
teket, ne tekintsétek a szemfényvesztéget
előnyt, mert az a kényelmes semmittevés és
egész sereg szolgaszemélyzet, mind a ti álta-
latok adott hasznából került ki. Éltessétek a
saját véreiteket.

Keresztény kereskedők.

Ebből a felhívásból könnyű következtetni
arra, hogy mi volt a vérvád terjesztésének
valószínűleg célja.

Mint a legújabb modell 752.000 tulajdonosa

Mr. Lacey is raktári kocsikat
választott a Chevrolet-expedíció
számára és azokat minden
elképzelhető próbának
vetette alá

Mr. Lacey, az expé-
dició vezetője, aki két
raktári Chevrolet-
kocsival olyan sikert
ért el a hosszú Cape
Town-Stockholmi úton.

Az expedíció a nagy piramis lábánál, az
egynekebbi része, Cape Town-Kairó úton.

HA kellett a 752.000 legújabb Chevrolet-
modell tulajdonos bizonyosságán felül
még más bizonyíték is a Chevrolet ki-
válósága mellett, úgy ezt meggyőzően
szolgáltatta a Chevrolet Cape Town-
Stockholm expedíció, amelyet Baka-
restben észak felé vezető úján láttunk.
„Két raktári Chevrolet-kocsival”
mondja az expedíció vezetője, „rekordot
állítottunk fel a Cape-Kairó úton. Ezt
ezelőtt az esős időszakban egyetlen, még
annyira erős és drága kocsit sem tudta
megtenni. És ezen ut után a Chevrolet-
autók teljesen alkalmasak és készek
voltak az ut folytatására, Stockholmba.
Ha Chevrolet-autót választ, olyan
kocsit választott, amelyet kitartás szem-

pontjából jobban vizsgáltak meg, mint
bármilyen más kocsit. Ön minden teki-
tetben „nagy kocsit” választ. A Chevrolet
felszerelését, hosszú és kényelmes ka-
rosszeriáját, külsejét és kivitelét illetően
csakis sokkal drágább kocsikkal hason-
lítható össze. Mint hogy azonban minden
különösebb aprólékosság nélkül egy-
szerűen és szilárdan épült, úgy árban,
mint üzemköltségben rendkívül olcsó.

Vizsgálja meg ezt saját maga — tann-
mányozza a Chevrolet-kocsit a kiállítási
teremben. Tannmányozza az árakat.
Meg fogja érteni ennek az olcsó „nagy
kocsinak” csodálatos népszerűségét.
Azonnal szállítható, 150.000 lejtől 230.000
lejtig terjedő árban.

LEONIDA — & Co. BUCAREST
ARAD. — FRATLI BODEA
Fiókok és képviseltek egész Romániában

CHEVROLET

A General Motors gyártmánya

Üzleti szellem kezd érvényesülni a város-vezetésben.

Új és életrevaló tervek, amelyeket az értékvám elleni küzdelem termelt
ki és amelyek tekintélyes jövedelmet hoznak. — Vurstlit létesítenek a
ligetben. — Megszüntetik az egyik ingyenszodát.

(Arad, október 2.) Általános érdeklő-
déssel fogadták Aradon az Aradi Közlöny cik-
két, melyben ismertette a városi pénzügyi hi-
vatal terveit arra vonatkozólag, hogy a pol-
gárság újabb megterhelése nélkül nagyobb jö-
vedelmet biztosítson magának a város. Az ed-
dig ismertett tervek az interimár bizottság-
ban olyan nagyfokú érdeklődést keltettek, hogy
már a közeli napokban sor kerül arra, hogy a
város vezetősége komolyan foglalkozzék ve-
lük. A mai számunkban ismertett pavillon-
építés és reklámmonopóliummal azonban még
nem merült ki a tervek sorozata, újabb ötletek
vetődtek papírra, amelyek közül egy olyan is
akadt, amely — szakértők véleménye szerint
— komoly jövedelmet biztosít a városnak és
amely lehetővé teszi, hogy a polgárság jelen-
legi súlyos terhein némileg könnyítsen.

Milliók a szemétből.

A jelenlegi tervek legfontosabbika a vá-
rosi szemétfuvarozó vállalat létesítése, amely-
nek részleteit most dolgozzák ki a városi pénzü-
gyi hivatalban. Ez a vállalat a lehető legmi-
nimálisabb befektetést igényelné és — a terve-
zet szerint — amellet, hogy leszállítanák az
eddig szemétfuvarozási díjakat, milliókat jö-
vedelmezne a városnak. A jelenlegi helyzet
szerint átlagosan harminc és negyven lejt fi-
zet egy-egy család havonta a szemétfuvarozá-
sért. A város a szegényebeknek mérsékelné a

díjakat és három kategóriát állítana fel, negy-
ven, harminc és tíz lejes havi illetékekkel, ami
minimálisan számítva, évi

nyolc millió lej bevételt biztosít Aradvá-
ros pénztárának, anélkül, hogy a lakossá-
got megterhelné.

Városi körök szerint a terv keresztülvitele
egészségügyi szempontból is előnyös volna,
miután a városnak módjában áll a jelenlegi
nyitott kocsik helyett zárt fuvarozókocsikat
alkalmazni, amivel elejét veszi annak, hogy
a fertőző szemét az uccára hulljon.

Nem kevésbé jövedelmező az ugyancsak
tervbe vett műtrágyagyártás, amihez még
befektetés sem kell. Most derült ki ugyanis,
hogy a város évekkel ezelőtt beszerzett egy
műtrágyagyártásra szolgáló Digestor-ké-
szüléket a vágóhid részére. A gépet nem
vették használatba és már esztendők óta
ócskavasként hever az aradi gépüzemknél.
Kis költséggel működésbe lehet hozni a ké-
szüléket, amely lassankint berozdásodik és
hasznavehetővé válik.

Népes lesz a liget.

Külön tervezet készül a ligetre vonatkozó-
lag, ahol — mint az interimár bizottság nem-
rég elhatározta — mozt állítanak fel. A jelen-
legi állapotok között azonban a ligeti mozi is
holt terv, ha az egész környéket nem hoznák
rendbe. A városnak tehát amugy is rendbe kell

hozni a ligeti parkirozást, az utakat lámpák-
kal kell felszerelni, biztonságosá tenni a li-
getet, mert máskülönben a mozi sem lesz jó
üzlet. Ezzel kapcsolatosan szó van arról, hogy
— nagyvárosi mintára —

látványossági bódékra és pavilonokra ad-
nak ki koncessziókat, amivel tényleges
kiránduló és szórakozóhelyé avatják a
városligetet.

Végül a fürdőkre kerül a sor. Ezuttal nem
a Neptunról van szó, miután ez a fürdő amugy
is maximális jövedelmet hoz a városnak, ha-
nem az ugynevezett „tükörfürdőről”, amely a
város egyik ingyenfürdője. A tervezet itt timi-
soarai (temesvári) mintára kalkulál és azt
mondja, hogy a két ingyenfürdő fenntartása,
fel- és felszerelése nagy költségekkel jár, amit
a város sohasem tud behozni. Nem szenvedne
nagy kárt a szegényebb lakosság, ha csak az
egyik maradna ingyenes — Temesváron ez
sincs meg — míg a másikban minimális díjat
szedne a város, csak hogy épen a fenntartási
költségeket fedezze. Így a Neptun 12 lejes für-
dőjegy árával szemben a tükörfürdőben há-
rom-négy lejes belépődíjat szednének, ami
jelentékeny deficittől szabadítaná meg a vá-
rost.

Ezek nagyjában a tervek, amelyek a pénz-
ügyi osztályban készülnek és amelyek hivatva
vannak pótolni az értékvesztést. Legtöbbjük
nagy szerű eredménnyel kecsegtet, minden na-
gyobb beruházás nélkül és ezért indokolt az a

Gross Adolf megírta a „Strófiák“-at „az életből“

és ezzel alighanem forradalmat csinált az erdélyi lírában. — Áprily, Gerald, Zweig és a többiek most már elmehetnek. — Nehány szemelvény, az új, a Gross-i lírából.

(Arad, október 2.) Mély megillettéssel ve-
szem kezembe a tollat, hogy beszámoljak arról az
óriási forderejű eseményről, amely kötségtelenül
fordulópontot jelent vezető erdélyi lírák törté-
netében. Végre itt a Könyv!... Igaz, hogy csak egy-
szerű kétfedeles füzetke, amely Lippán látott nap-
világot, de — Istenem — mit tesz az, mikor belül
a fehér lapokon fekete betűkkel olyan műalkotások
scrakoznak, oly szédítő szépségű versek zenéinek,
hogy azt hiszem Áprily és társai ezek után nyu-
gódtan letehetik a lantot. Minek tovább, hiszen en-
nél magasabbat már ugysem lehet. És ön is fejezze
be most már kedves Paul Gerald és Stephan
Zweig. Hígyjék el, most már nem érdemés. Gross
Adolf Lippáról egyetlen nemes és egyszerű gesz-
tussal lesöpörtette kegyeteket a Parnasszusról.
Megjelentette kicsiny, de kék könyvecskéjét és
most maguk legjobb esetben Kukutyinba mehet-
nek, de oda is csak zabot hegyezni.

„Strófiák az életből (Lírai, epikai és
drámai költemények). Szerzte: Gross Adolf“.
Mindössze ennyi áll a kék könyvfedelem. Ugye
mennyi egyszerűség, báj és kellem. Ennél szeré-
nyebb csak maga a költő volt, aki a napokban sze-
mélyesen tisztelt meg bennünket és eme szavakat
mondta:

— Gross Adolf író vagyok. Eljőztam a köny-
vemet. Líráim, akár Kiss Józsefé. Különböző az első
tiz magyar lírikus közé számítom magam. Na de
hisz ezt majd észreveszik az urak ebből.

És ezzel letette könyvét az asztalra. Ennyi ön-
bizalom és higgadt fölény láttára illő tisztelettel
tanulmányoztam át a verskötetet és mivel nem
akarom azokat sem megfosztani a legmagasabb-
rendű művelvezettől, akik a várható nagy tolongás
miatt nem tudhatják meg, hogy mik azok a „Stró-
fiák az életből”, egy kis kommentárral ellátva, idé-
zem a kötet legszebb szakaszait és sorait.

A könyv első lapja: fotografia. A költő szmo-
kingban. Szomorú, ábrándos arc. Rövidlátó, rossz-
májú ember az, aki első pillantásra nem veszi ész-
re, hogy Gross Adolfot a Muzsa csókolta homlo-
kán. A kép alján pedig emez örökszép sorok: „Ime
szívének virága, lelke eddig féltetlen őrzött üt-
kái.” Na, de most már gyerünk azzal a „féltetlen
őrzött” titkokkal.

meleg érdeklődés, amellyel főleg az interimár-
bizottság kereskedő-tagjai a terveket fogad-
ják, akik főképen annak örülnek, hogy végre
beszűrt a kis üzleti szellem is a bürokra-
cia otthonába... (M. R.)

A közismert világhírű

Vécsey-duo

(Fox and Cox)

kétzongorás hangversenye

és különleges egyéni száma

a szezon kimagasló eseménye

3 Hentes olosó helyárak mellett

holnap, csütörtöktől minden előadásban az Apolloban.

A „Házunk felett” e. versben így énekel meg
Gross egy madárdramát:

„Halló héja, héja, héja — mit teszel:
Héja, héja, te már abból nem eszel —
S most a héja szárnyú módon megijed,
Csőréből a kis galambot imlgy ejti el —

Héja koma vad iramban elrepül.
Mi pedig a kis galambot élesztjük.
Élesszük a szegény árva galambot.

De hiába, mert a galamb — meghalott.
Micsoda erő! Micsoda tragédiaesziultség! És
micsoda leverő befűzés!... Szegény galamb...
meghalott. Sírni kell az embernek.

De ez még semmi! Gross Adolf Lippáról, nem-
csak egy szentimentál-lirikás. Ó több. Egy forra-
dalmár ő. Mert aszondja hogy:

„Nem tőrjük tovább!
Nincsen pálmág.
Nincsen bujalég
Nincsen bornyu-bég
Nincs...”

Hát tényleg. Kibirhatatlan. Különösen az, hogy
nincs bujalég, se bornyu-bég.

De a szerelem is megleggyintette valaha poc-
tánkat, mert valakihez így ír:

„Drága, kiest Mimoza
Ha lelked valami kinozza,
Szóli...”

Hát nem kedves?... Én azt hiszem, hogy a ki-
csi Mimoza, ha valami kinozza, szólni is fog. Van
ő egy olyan modern nő... Nagy problémát fejteget
viszont ez a két sor:

„Jaj, hogy miért is vagyok? ...
Jaj, hogy meg nem halok...”

Ezt kérdem én is, meg azok, akik idáig elol-
vasták ezeket a sorokat. Gross Adolf azonban
nemcsak az embereket, hanem az állatokat is sze-
reti. Felismeri bennük a testvért, akárcsak Rabin-
dranath Tagore, de nem hiszem, hogy a Nobel-
díjas hindu így meg tudta volna énekelni az „E-
hűség“-et:

„Előttem is sokan tették,
Az ebet megénekeltek.
Adták hűség mintaképét,
Agár, foxi meg búdogét...”

De az időjárásról sem feledkeznek meg a lippai
poéták.

„Van a melegből kétszer husz
Így mutatná a Celsiusz...”

Ezt a kárikulai-rimkapcsolást csinálja utána-
valakil...

Szavamra, kár, hogy másra is kellenek ezek
a hasábok, mert különben még folytatnám. Így
azonban befejezem lassan a beszámolót és esatla-
kozem Gross költő urhoz, aki azt írja egy helyen...

„Nehéz bizony a költőnek,
Akit sohse értetek meg.”

Hát bion-bion: nehéz. És megérteni őnt ő
Gross, még nehezebb. Ön már oly magasan stili-
zál, rimel, aliterál és asszonál, hogy nem értjük
meg. Soh-se. Hagyja csak: elég baj ez nekünk. Ép
ezért azt tanácsolnám: ne többet, kedves Ado!!
Ne írjon még egy könyvet. Hisz ennél jobbat nem
hiszem, hogy tudna és látja, nekünk, szegény sze-
rencsétleneknek, akiknek még csak egy bujalég,
vagy bornyu-bég se jutott, elég volt ennyi is.

Fóthy Ernő.

APOLLO

♠ MA, szerdán 5, 7 és negyed 10 órakor ♠

A Hat szép leány

éjjeli szállást keres

Legnagyobb sikert elért vigjáték.

A főszerepben:

Jenny Jugo,
Verebes Frnó — Bob Dody.

Holnap **Világ bajnoknő,**

♠ csütörtökön: vagy: Mikor a feleséged sportol. ♠

URANIA

♠ MA, szerdán 5. 7 és negyed 10 órakor ♠

Id. Dumas Alexander „Három testőr” c.
regénye nyomán:

A királynő lovagja.

A király — — — Adolf Menjou.
A negyedik testőr — Douglas Fairbanks

Holnap **Hat szép leány**

♠ csütörtökön éjjeli szállást keres ♠

Irodalom és művészet

* Bartók Béla díjat nyert Amerikában. Fila-
delfiából jelentik: A Musical Fund Society tizen-
kétezer dollár díjat tűzött ki egy kamarazene-kom-
pozícióra. A díjat hatszáz pályázó közül a magyar
Bartók Béla és az olasz Alfredo Casella nyerték
meg.

* Megalakult az aradi zsidó ifiak kulturköre.
A közelmúltban megalakult Aradon az aradi zsidó
ifjusági kulturkör, amely nemes célt hivatott be-
tölteni. A kulturkör, amely a hitközség keretén
belül alakult meg, a zsidó ifjuság kulturális neve-
lésére előadásorozatokat tart, könyvtárt alapít,
olvasókört létesít és valószínűleg hamarosan je-
lentős szerepet fog játszani az aradi zsidó ifjak ne-
velésében. Az első előadást holnap, szerdán este
kilenc órakor tartják meg az aradi zsidó elemi is-
kola dísztermében. Ezuttal a főrabbi tart előadást:
„A tudás szerepe a zsidóságban” címmel. Az első
előadást számos más fogja követni és minden hét
szerdáján az erdélyi zsidó élet kiválóságai fognak
hozzájárulni a kulturkör sikeres működéséhez ni-
vós előadással. Az előadásokon természetesen
csak a kulturkör tagjai vehetnek részt. A könyv-
táralapítási munkálatok is erős tempóban folynak
és valószínűleg már a közeli napokban a kör tag-
jainak rendelkezésére bocsátják az adakozóktól
össze gyűlt, hatalmas könyvtárt. Aradi zsidó körök-
ben örömmel vették az új alakulást, amely minden
bizonyval nagy lépéssel viszi előre Aradon a zsi-
dó ifjuság nevelését.

Kubelik Jan.

a világ egyik legnagyobb hegedűse októ-
ber 14-én játszik Aradon. Előjegyzések
Sándor Ferencnél.

Fűszer- és csemegekereskedők!

A MAGGI izesítő és MAGGI husleveskocka

kizárólag a gyár vezérképviseletjénél!

SCHULLERI VILMOS

Cluj, Str. Lázár 7., rendelhető meg.

Meglepő fordulat a petroleumpanama ügyében.

A vádlottak hadititkokat használtak üzelveikhez. — Vezérkari térképeket loptak a panamisták. — Több letartóztatás történt.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A petroleumpanama ügyében ma szenzációs fordulat állott be. Az utóbbi két hét alatt az az általános nézet alakult ki, hogy hivatalos körök lecsendesítik a panama által felvert súlyos botrányt. A lapok tényleg alig foglalkoztak az ügyvel és a további nyomozásokról semmiféle hivatalos jelentés nem érkezett. Az ellenzéki politikusok a panamának ezt a látszólagos elismerését a kormány ellen igyekeztek felhasználni és napról-napra nagy támadásokat intéztek a liberális politikusok ellen, akik állítólag részesei a petroleumpanamának. Annál nagyobb meglepetést keltett az a ma érkezett hír, hogy az ügyészség titokban,

csöndben tovább folytatta a nyomozást, ami szenzációs eredményeket produkált. A vizsgálat folyamán ugyanis megállapítást nyert, hogy a petroleumpanama vádlottjai vezérkari térképeket használtak fel üzletkötéseik alkalmával.

A leleplezésről értesítették a nagyvezérkart, ahol szigorú vizsgálat indult annak megállapítására, hogy miképpen kerülhettek a szigorú hadititkoknak tekinthető okmányok a csalók kezébe. A vizsgálat eddigi eredménye az, hogy eddig több embert letartóztattak és elszállították őket az illovi fogházba. Még több és szenzációs letartóztatások várhatók.

tanulmányozására. A kongresszus melegen üdvözölte Briandot, Seypelt és Benest.

A kongresszus főtitkára felolvasta a Demokratikus Békeszövetség akaratát, amely fontosnak tartja, hogy minden nép kívánsága tiszteletben tartassék, akár függetlenséget kíván, akár más államhoz akar csatlakozni. Övedy László rámutatott a cseh földreform igazságtalanságaira és megemlítette, hogy a pozsonyi magyarságot milyen kulturális sérelem érte a Mária Terézia-szobor lerombolásával.

— Egyetlen fegyverünk — folytatta — az igazság és a jog. Csak ideiglenesen lehet elnyomni erőszakkal egy nemzetet. Mi nem fegyverek, vagy forradalmak kétes sikerétől várjuk sorsunk jobbrafordulását, hanem a demokratikus elvek győzelmétől.

A zenevilág csodája a kétfongorás hangverseny

Aradon is bemutatóra kerül. Csütörtöktől az Apolló minden előadása előtt fellépnek az Újságíróklub közkedvelt, európai hírű muzikusai, a Vécsey-fivérek, akik közkívánatra most bucsuznak a város közönségétől. Kétfongorás hangversenyt tartanak, szenzációs műsorral, majd zenebohóc-mutatványok következnek és végül nagyszerű filmpremier szórakoztatja el a közönséget. Az Apolló, a hatalmas attrakció dacára, rendes, olcsó helyérek mellett tartja előadásait.

Folyik a vizsgálat

az ottlakai selyemcsempészet ügyében.

Ma kihallgattak két bucaresti-i tanút, akik azonban lényegtelen vallomást tettek.

(Arad, október 2.) Sotirescu Constantin vizsgálóbíró ma egész délelőtt folytatta a kihallgatásokat az ottlakai selyemcsempészet ügyében. A vizsgálóbíró ma kihallgatta Lazarovici Izidor bucaresti-i vámhivatali alkalmazottat és Brandt bucaresti-i írógépkereskedőt, akik, mint azt megírtuk, tegnap érkeztek meg Aradra. Mindkettőt taruképp hallgatta ki a vizsgálóbíró.

A vizsgálati fogságban lévő Spinner Mózses ugyanis letartóztatása alkalmával olvasmit mondott, mintha Lazarovici és Brandt szintén tudnának a dologról. Ma azonban, mielőtt Lazarovicivel szembesítették, kiderült, hogy a bucaresti-i vámkalmazottat csak futólag ismeri. Tavaly nyáron találkoztak össze Tustádon, ahol mindketten nyaraltak családjakkal, de azóta még párszor látták egymást. Így aztán nyilvánvalóvá vált, hogy Lazarovicinek semmi köze sincs az ottlakai csempészethez.

Érdekes módon keveredett Brandt bele az ügybe. Brandt ugyanis sógora Wandermann párisi kereskedőnek, akiről Spinner újabban azt állítja, hogy az ő megbízásából csempészte be a selymet az országba. Brandt kihallgatása sem hozott újabb momentumot az ügybe, úgy, hogy a vizsgálóbíró úgy Lazarovicit, mint Brandt elbocsátotta és azok ma vissza is utaztak Bucarestbe. A vizsgálat a selyemcsempészesben természetesen azért folyik tovább.

TELEFON 70. ERZSEBET SLAGERMOZGO TELEFON 70.

MA, d. u. 5, 7 és 9 órákor: II. rész

Ivan Mosjoukin: Rejtelmek háza.

Leszállított, olcsó helyérek. Zselye 20, I. hely 15, II. hely 10 lej.

Jön! Bettauer Hugó világhírű erotikus regénye. Csak felnőtteknek!

„Elszabadult erkölcsök.”

Vivian Gibson, Mary Kid, Rinade Lignoro és Beregi Oszkárral.

Törvényben rendezik a romániai kisebbségek helyzetét.

Bernády György javaslatára készül a törvénytervezet, amely megoldja a zsidó tanulók iskolaproblémáját. — A németek öt kívánsága. — A romániai bolgárok érdekében interpelláltak a Népszövetségénél.

Allandó kisebbségi bizottság.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának telefonjelentése.) Az ország kisebbségi polgárai már esztendő óta sürgetnek egy olyan törvényt, amellyel véglegesen rendezik az ittélő kisebbségek helyzetét. Mindeddig csupán miniszteri rendeletek és pillanatnyi miniszteri szeszélyek irányították Románia négymillió kisebbségének életét. A kormány most végre hozzáfogott a kérdés gyökeres rendezéséhez, ami annál is inkább szükségessé vált, miután a népszövetségi ligák állandó bizottságának ülésén is szóbahozták a romániai kisebbségek panaszait. Most végre törvényes rendezés készül és — ha a jelentéseknek hinni lehet — kilátás lehet már arra, hogy a parlament őszi ülésén megszavazzák a kisebbségekre vonatkozó törvényt.

A bucaresti-i jelentések arról számolnak be, hogy a kormány október 3-ikára, azaz holnapra összehívta Bucarestbe a kisebbségek vezetőit az új nemzetiségi rezsime meghatározó kisebbségi statutum megtárgyalására. A statutumot a kormány Bernády György marosvásárhelyi polgármester javaslatára készítette el. Három fejezetből áll, a melyben elsősorban a felekezeti iskolák kérdését tárgyalja. Bernády ezzel kapcsolatosan a teljes iskolaválasztási szabadságot kérte és a statutum — hír szerint — a kormány által megfogalmazott formában engedélyezi, hogy

mindazok, akik magyaroknak vallják magukat, magyar iskolába iratkozhatnak. Ezzel a zsidó vallású tanulók iskolaproblémája megoldást nyer.

A másik rész az államsegély kérdésével foglalkozik és ebben kimondják, hogy minden iskola külön államsegélyt kap, a szükségletekhez mérten. Ezt az egyes iskolák kiküldöttjei és a miniszterium közösen állapítják meg. A harmadik pont Bernády ama kérésével foglalkozik, amely szerint a kisebbségek a közigazgatásban és a bíróság előtt anyanyelvüket használhassák. A kormány eddigi álláspontja az, hogy ezt a jogos kérést olyképpen honorálja, hogy

a polgári ügyeknél, úgy a bíróság előtt, mint a közigazgatásban helyt ad a kisebbségek nyelvének is.

Ha a kisebbségi vezetők és a kormány között megegyezés jön létre, úgy a parlament már az őszi ülésén veszi tárgyalás alá a tervezetet.

Ezzel kapcsolatosan a német párt vezetői küldötséget menesztenek a kormányhoz, előterjesztve a szebeni német kongresszus határozatait, amely öt kívánsággal fordul a kormányhoz:

1. A kisebbségi felekezeti iskolák részére államsegélyt utaljanak ki. 2. Ismerjék el az evangélikus egyház teljes autonómiáját. 3. Engedélyezzék a kisebbségi nyelvek használatát a közigazgatásban és a bíróságok előtt. 4. Töröljék el a kisebbségi polgárokat sújtó különadókat, így a kisebbségi szintársulatok számára megállapított 26 százalékos adót. 5. Orvosolják az erdélyi birtokkiszajátítások során keletkezett sérelmeket.

A prágai jelentések arról számolnak be, hogy a népszövetségi ligák állandó bizottságának ülésén a bolgár delegátus a Dobrudzsában élő bolgár kisebbségek kétségbeejtő helyzetéről számolt be és elmondotta, hogy a románok többszáz bolgár iskolát elrománosítottak és hogy a román tisztviselők robotmunkákat végeztetnek a bolgár kisémberekkel. A felszólalásra Pillat román delegátus válaszolt, aki megcafolta a vádakokat és kijelentette, hogy Romániában minden kisebbség jogosult magániskolákat fenntartani.

Párisból jelentik: Tegnap zajlott le a demokratikus békekongresszus, amelyen Dufoer francia delegátus hangoztatta, hogy igazságot kell szolgáltatni az elnyomott kisebbségeknek, mert a mai helyzet Franciaország szégyene, amit sürgősen meg kell változtatni. Övedy József felvidéki delegátus rámutatott a népszövetségi kisebbségi politika hibáira. Nagy Iván a bánáti magyar kisebbségek képviselője, a szerb kormányzat bűneit ismertette és kimutatta Horvátország helyzetéből, hogy a jugoszlávizmus történelmi politikai képtelenség. A kongresszus elhatározta, hogy állandó kisebbségi bizottságot szervez a kisebbségi kérdések

Kották, füzetek, körzők o'csón Sándor Ferencnél, a megyeháza szobrában.

H I R E K.

— **Liberális és nemzetpárti vezetők találkozósa fantázia szüleményei.** Bucarestből jelentik: A Rador távirati irodát felhatalmazták annak a megállapítására, hogy a Duca és Maniu, meg a Maniu és Bratianu Vintila találkozásáról szóló hírek nem felelnek meg a valóságnak és a fantázia szüleményei.

— **Téves hírek a svájci magyar követségről.** Budapestről táviratozzák: A bucuresti-i lapokban néhány napja az a hír jelent meg, hogy a berni magyar követség megtagadta volna Djuvara szenátor utlevelének láttamozását. Illetékes helyről nyert információk szerint, a híresztelések légből kapotak. A vizum megtagadásáról szó sincs, sőt Djuvara kérésére a berni magyar követség külön utleveli bocsátott rendelkezésére. Eddig azért nem cáfolták meg a hírt, mert feltételezték, hogy Djuvara személyesen fogja megcáfolni.

— **Görögországot nem érdekli az albán kérdés.** Belgrádból jelentik: A Vreme ma intervjuút közöl Venizelossal, aki kijelentette, Görögország nyugodtan szemléli Itália és Albánia közötti benső kapcsolatot. Az albán kérdést tisztán adriai kérdésnek tartja, ami Görögországot nem érdekli. Görögország Jugoszláviával és Bulgáriával köt szerződést és a legjobb barátjának Jugoszláviát tartja.

— **Hindenburg nyolcvanegy éves.** Berlinből táviratozzák: A sajtó ünnepi cikkekben üdvözi a nyolcvanegy éves Hindenburgot, aki szűk családban tölti születésnapját.

— **Bethlen miniszterelnök Budapestre érkezett.** Budapestről táviratozzák: Gróf Bethlen István magyar miniszterelnök ma Budapestre érkezett és átvette hivatalát.

— **A Zeppelin utolsó próbaujtja 70 utassal.** Friedrichshafenből jelentik: A Graf Zeppelin ma reggel hét órakor kétnapos próbaujtára indult. Délben Berlinbe érkezett, délután Königsberg felett repült el, míg ma este Stockholm fölé érkezett. Innen Koppenhága és a Keleti tenger felé repül és reggel Szászországon keresztül Friedrichshafenba megy vissza. Ez az utolsó próbaujt, amely hetven utassal történik. Október 7-ikén, vagy 8-ikán Amerikába startol. A léghajó a születésnapját ünneplő Hindenburg palotája felett virágokat és üdvözlőtáviratokat dobált le. Nürnbergből jelentik: Eckener a rossz idő miatt megváltoztatta a Zeppelin utirányát és Majna-Franfurtba repült. Innen Amszterdamba megy és az éjszákát az Északi tengeren tölti. Átmegy Angliába és a holnap nap folyamán Helgolandon, Hamburgon és Berlinen keresztül visszarepül Friedrichshafenbe.

— **Ujabb ajánlat a városi vámházak bérbevételére.** Hírt adtunk arról, hogy a város bérbeadja a megüresedett városi vámházakat. A bérbeadás iránt nagyfokú érdeklődés nyilvánult meg, úgy, hogy ma ujabb két ajánlat futott be. Laboda Margit aradi lakos az összes vámházakat akarja bérevenni, egyenként havi ötszáz lej bér mellett. Egy másik ajánlat pedig zöldségek és gyümölcsársítás céljából akarja kibérelni a városi vámházait. A beérkezett három ajánlat felett legközelebb dönt az Interimár-bizottság.

— **Kedvező eredménnyel folyik az aradi jegyző-vizsga.** Ma reggel kezdődtek meg a vizsgák az aradi jegyzői iskolában. A vizsgákra Bucarestből dr. V a r a r u Merin, a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács tagja jött Aradra, mint vizsgálóbiztos, míg az iskola tanárai voltak: dr. L á z á r Ágoston alispán, az iskola igazgatója, dr. Robu János, Petrutiu Áron, dr. Nichin János, dr. M a g e r Romul és dr. P l e s a János. Ma tartották meg az írásbeli vizsgákat, amelyre 26-an jelentkeztek. A ma este kihirdetett eredmény szerint hárman megbuktak, míg 23-at szóbeli vizsgára engedtek. A szóbeli vizsgák holnap reggel kezdődnek.

— **Hatalmas repülőgép készül.** Berlinből jelentik: A Rumpler repülőgépgyár elkészült az új, óriási oceanrepülőgép tervezetével. A gép építése rövidesen megkezdődik. A tervek szerint az új repülőgép 35 főnyi legénységet és 135 utast vihet magával, s tíz motorja lesz, egyenként ezer lóerővel. Óránkinti sebessége 280-320 kilométer lesz.

Dohnányi—Kilényi okt. 19.

— **Chamberlain ismét Európába repül.** Newyorkból jelentik: Chamberlain amerikai pilóta szombaton az Európa felé induló Leviathan gőzösről Landsendnél felrepül Berlin, Páris és London meglátogatására, majd visszafordul és újból a Leviathan fedélzetére repül.

— **Misztifikáció a Raxon történt kettős öngyilkosság híre.** Bécs. Egy pozsonyi turista a Raxon — mint megírtuk — két halálba menő nő bucsulevelét találta meg. A kettős öngyilkosság ügyében a rendőrség erélyes nyomozást indított meg, de a nevezett Hildegard és Erika holttestét nem találta meg. Azt hiszik, misztifikáció az egész.

— **Felmentették a Wiener Commerzialbank igazgatóit.** Budapestről jelentik: A törvényszék ma kihirdette a Wiener Commerzialbank igazgatói bűnperében ítéletét. Az ítéletben felmentette báró Nettet, Márkus Sándort, Pogány Miklóst, Gál Lászlót, Sebestyén Richardot és Kosztolányi Imrét a hűtlen kezelés büntetése alól. Az ügyész felebbezést jelentett be.

— **Bányarobbanás Mandzsuriában.** Tokióból jelentik: A mandzsuri Tarmielben, az egyik szénbányában bányalégrobbanás történt, amely ötven bányászt megölt.

— **Országos ebkiállítás Aradon.** A „Romániai Ebtenyésztők Országos Egyesülete Aradi Farkasja” október 13-án, szombaton a Csálatelepen vizslaversenyt és rendőr-kutyavizsgát, október 14-én, vasárnap pedig a Neptun-fürdő helyiségében országos ebkiállítást, rendőr-kutyák- és műkotorék-versenyt rendez nagy szabású programmal. A kiállítás és verseny védnökei: Jovanovici Antal tábornok, Georgescu János megyei prefektus, Popescu P. G. munkügyi vezérfelügyelő, dr. Lazar Ágoston megyei alprefektus, dr. Robu János polgármester, Filotti Zamfir rendőrprefektus, Clorescu Tache szigurancafőnök, Babescu Viktor igazgatótanár, Turturica Th. állategészségügyi felügyelő, dr. Marta Gh. A. főállatorvos. A rendezőség a programot a következőképpen állította össze: 13-án, szombaton reggel 8 órakor: vizslaverseny és rendőr-kutyavizsga Arad-Csálatelepen. Indulás fél 8 órakor a Szentháromság-szobor elől. Vasárnap délelőtt 10 órakor: a kiállítás ünnepélyes megnyitása, a bírálatok kezdete. Délután fél 3 órakor: műkotorékverseny, 4 órakor rendőr-kutyaverseny, 6 órakor díjkiosztás.

— **A dal ünnepe.** Az aradi Gutenberg Dalkör 25 éves jubileumi diszhangversenyé a dal ünnepe lesz. Kováts Gyula karnagy a szébbnél-szebb, Aradon még nem hallott klasszikus művek betanításával a dalárda országszerte elismert jóhírnevét csak öregíteni fogja. Az október 7-én, vasárnap a Kulturpalotában lezajló diszhangverseny keretében Zala Béla szavaló művész recitálása és Fekete Tivadár író konferánssza fokozza a művészi színvonalát. Belépődíj nincs.

— **Tolvajlásért jogerős egy esztendő.** Ma érekezett le az aradi törvényszékhez a legfőbb semmitörvényszék végzése, amely jóváhagyja az aradi törvényszéknek Martincsek Károly notórius tolvaj ügyében hozott egy évi fogházra szóló ítéletét, amely ilyenformán jogerősé vált.

— **Lapunk Budapestben állandóan olvasható az Abbázia kávéházban.** Oktogon-tér, Andrassy-ut 49

— **Városi kezelésbe veszik az aradi jéggyárat.** Aradváros gazdasági hivatala ma jelentést tett a város vezetőségének arról, hogy október 31-én lejár a városnak a jéggyár bérbeadására kötött szerződése. Az ügyet most a városi gépüzemekhez tették át javaslatot végett. Értesülésünk szerint a város nem adja tovább bérbe a jéggyárat, hanem saját kezelésbe veszi azt, így nagyobb tövedelmet remélve belőle.

Nagyon fontos! Minden Aspirin-tablettán rajta van az „Aspirin 0.5“ felírás és a Bayer-féle eredeti csomagolásban (6 vagy 20 tablettá) lesz árusítva.

— **Megkezdődnek a kihallgatások a Miclosi-Nicolescu-ügyben.** A pénzügyigazgatóság, dr. Miclosi Emil által végrehajtott foglaltás és annak nyomán támadt botrány iratait ma áttették az ügyészségről Ludosan vizsgálóbíróhoz. A nagy port felvert ismeretes ügyben a legközelebb megkezdődnek a kihallgatások.

A legnagyobb filmremekmű Greta Garbo.

Jón az Erzsébet slágermozgóba!

JOHN GILBERT

Jón az Erzsébet slágermozgóba!

KARENIN ANNA.

— **A Jánoshegyi autóverseny győztese.** Budapestről jelentik: Vasárnap rendezte a Magyar Atlétikai Club harmadik jánoshegyi automobil- és kerékpár versenyét, amely aránylag jó eredményeket hozott. Az autóversenyen báró Wolfner András futotta Steyr-kocsiján a nap legjobb automobil-idejét.

— **Elfogott zsebtolvajnö.** Ma délelőtt beszállították az ügyészség fogházába Horváth Ete ismert aradi zsebtolvajnö, aki már sokszor volt az aradi törvényszék fogházának lakója. Horváth Ete, aki legutóbb egy cipő-tisztítót lopott meg. Timisoarán fogták el és onnan hozták Aradra.

— **Tagsági igazolványok az aradi ipartestületen.** Az aradi ipartestület vezetősége felhívja Aradváros minden képesítéshez kötött ipart üző iparosát, aki az 1884. évi XVII. törvények értelmében az ipartestületnek köteles tagja lenni, hogy folyó hó 6-ig minden nap délelőtt 8-1-ig az ipartestületen kiállított tagsági igazolványát átvegye, amelynek hiányában a testület által összehívott bármilyen ülésen nem vehet részt.

— **Utközben szivszélhűdés érte a belgrádi gyorsvonat mozdonyvezetőjét.** Zágrádból jelentik: A belgrádi gyorsvonat ma három óras késéssel futott be. Amikor ennek okát vizsgálták, kiderült, hogy a mozdonyvezetőt, a lokomotív szivszélhűdés érte és meghalt. A fűtő megőrizte lélekjelenlétét és megállította a vonatot, majd a legközelebbi állomásra telefonált, ahonnan hajtáyon egy másik mozdonyvezető érkezett meg.

— **PATKÁNYOK ÉS EGEREK IRTÁSA LEGBIZTOSABBAN A RATOPAX-szal TÖRTÉNIK.** A Ratopax nem szörványosan öl, hanem teljesen kipusztítja a patkányokat és egereket. Kezelése végtelenül egyszerű, embernek és háziállatoknak nem árt. Cisz mert egy 115 lejes üveg tartalma elegendő egy polgári házhoz. **ROMÁNIAI VEZÉRKÉPVISELETE, A CHEMOROM INSTITUT CHIMIC. SATU-MARE,** mindenkinek keszséggel küld ismertetőt és bizonyítványt, melyek a tökéletes hatékonyságot igazolják. Azon helyekre pedig, hol gyógyszerárakban vagy drogueriarakban netán még nem volna kapható, 115 lej ellenében bérmentve küldi a Ratopaxot, mely szabadalmazva van, ugyisntén ki-próbálva és ajánlva minden illetékes bel- és külföldi tudományos intézmény és testület által.

— **Olasz katonai repülők leszálltak Budapest.** Budapestről jelentik: A sesto-calendel repülőgyárból a berlini repülő-kiállításra indított olasz katonai hidroplán, ma délelőtt tízenegy órakor leszállott a csepeli Dunaágra. A géphér három olasz tiszt utazott. Az olasz katonai repülőgép valószínűleg még ma továbbrepül Berlin felé.

Fehér Kereszt - étterem

esténtenként 10 órakor

világvárosi műsor.

Belépő-díj nincs. Normális árak.

— **Kiemelték a halálszínház utolsó áldozatát: a sugót.** Madridból jelentik: Tegnap délután emelték ki a leégett színház romjai közül az utolsó hullát: a sugó eltorzult holttestét. Ezzel a halottak száma 69-re emelkedett, míg a sebesülteké 145-re.

Szerencsétlenség az aradi törvényszék folyosóján. Tragikus szerencsétlenség történt ma délelőtt az aradi törvényszék első emeletén, a második szekció folyosóján. Itt üldögélt kihallgatását várva Buda György fekete-gyarmati gazda, aki tanúnak volt beidézve egy ügyben. Még mielőtt kihallgatására sor került volna, rosszul lett és összeesett. A gyorsan előhívott orvos megállapította, hogy Buda baloldali szélhűdést kapott. A szerencsétlenül járt fekete-gyarmati gazdát beszéltették a közpórházba. Állapota súlyos.

Repülőgépből ékszer csináltak a bennszülöttek. Casablancából jelentik: Ismeretes, hogy a francia kormány kiváltotta a bennszülöttek fogságába került Vidal francia repülő. A kormány most a repülőgépet akarta visszaszerezni, azonban ez nem sikerült, mert a gépet már darabokra szedték a bennszülöttek és eladták egymásnak. Vidal repülőgépeinek darabjait a bennszülöttek ma már ékszer disz-ként hordják a testükön.

Rendőri hírek. Rozgonyi Lajos aradi szállító feljelentést tett a rendőrségen, hogy a Strada Eminescu (Deák Ferenc-uca) 12. sz. házban lévő lakásába betörték és hat ezer lej értékű ruhaneműt loptak el. → Căţenan Sándor gáji lakos feljelentést tett a gáji rendőrkerületnél, hogy az éjszaka behatoltak házába, istállóját feltörték és két lovat ellopták. A rendőrség megindította a nyomozást.

A nyugdíjasok figyelmébe! Az egyesület tagjait felhívjuk arra, hogy fizessék be tagdíjhatárlékukat, mert ellenkező esetben mindazokat, akik december 31-ig nem rendezik hátralékaikat, kénytelenek leszünk kizárni az egyesület tagjainak sorából. Értesítjük a volt Acsev-nyugdíjasokat, hogy illetményeiket október 8-án, hétfőn vehetik fel az állomási pénztárnál. A pénzügyigazgatóságnál fizetett nyugdíjasok, mint eddig, most is október 5-től kezdve kapják nyugdíjukat. Az egyesület tagjait vigyék magukkal tagsági könyveiket és ott, a pénzügyigazgatóságon fizethetik be tagdíjukat. A megyei nyugdíjasokat felszólítjuk, hogy iratkozzanak be az egyesületbe. Egyben örömmel közöljük, hogy özvegy Molnár Károlyné aradi uriaszony tizezer lejt adományozott az egyesületnek. A nemes adományt a legnagyobb hálával fogadjuk és az uriaszonyt jegyzőkönyvileg az alapítók közé sorozzuk. Az elnökség.

Az Aradi Filharmonia Egyesület ezidei működését f. hó 5-én — pénteken — este 9 órakor a Városi zenedében megtartandó zene-kari próbával megkezdik. A Cornelius Walter eltávozásával megüresedett karmesteri tisztet az egyesület tagjainak egyhangú óhajlására Müttermüller József zenetanár volt szives vállalni. A Filharmonia Egyesület szivesen lát tagjai sorában kellő gyakorlattal bíró, belépni kívánó új tagokat is.

A kereskedő-tanonciskolában a beiratások október 5. és 6-án délután 3—5 órakor vannak.

Dr. Tesic bőrgyógyász külföldről hazatérve újra rendel.

Ridikulók, pénztárcák, kották, iskola táskák Hegedüsnél.

Themes városi főtanciskolájában új kolon kezdődik október 4-én.

Dr. Ujhelyi sebész-urologus, a veselhólyag, prostata és nemi betegségek szakorvosa külföldi tanulmányutjáról visszaérkezett és rendeléseit megkezdte.

Gramofonok és lemez újdonságok Hegedüsnél.

RÁDIÓ-MŰSOR. Szerda, október 3. Wien—Graz: (Romániai idő.) 17. Hangverseny. Berlin: 21. Operaelőadás. Boroszló: 21.15. Kamarazene. Frankfurt a. M.: 21.15. Operaelőadás. Leipzig: 23.15. Hangverseny. Milano: 21.50. Könnyű zene. München: 20.45. Operaelőadás. Nápoly: 21.50. Színházi zene. Pozsony: 20. Fuvózene. Prága: 22. Tarka est. Róma: 22. Zenekari hangverseny. Zágráb: 23.15. Könnyű zene. Budapest: 10.30, 12.45 és 16. Hírek, közgazdaság. 18.45. Szórázóztató zene. 21.20. Egyfelvonásosok. 22.45. Cigányzene.

Most érkezett Aradra az orosz fogságból.

Az aradi rendőrség csavargás miatt elfogott egy embert, aki gyalog és vonattal özönlőn, halálveszedelemek között Kisászából jött haza. — Tíz évig nem beszélt emberrel. — Attól fél, hogy felesége azóta férjhezment.

(Arad, október 2.) Tegnap este egy rongyos ruhába öltözött, zuhlott kinézésű emberre lett figyelmes egyik az aradi állomás közelében posztoló rendőr és igazolásra szólította fel. A rongyos ember kijelentette, hogy egyetlen sor irás mincsezt néla és nem törődik vele, ha el is fogják, mert rettenetesen éhes, két nap óta nem volt egy falat a szájában. Igazolmány és utlevél nélkül jött át a határon. A rendőr az állambiztonsági hivatalba kísérte, ahol miután omni adtak neki, elbeszélte kalandos történetét.

György Sándornak hívják, sághiszarai (segesvári) illetőségű és 1914-ben a háború kitörésekor berukkolt katonának. Feleségét és két gyermekét hagyta otthon, azóta nem is látta őket, mert 1915-ben, egy nappal szabadsága megkezdése előtt orosz fogságba került. Tizenhárom esztendő telt el távol a családjától. A forradalom kitöréséig Szibériában dolgozott egy fogolytáborban. Egy ízben öt társával megszökött, de Kijev határában elfogták őket. A szökés értelmij szerzőjé, egy csabai fiút, halálra ítélték és a többiket Kisászába, Orsov közöcsébe vitték. Amikor ideérték, már forradalom volt és a foglyokat arra kényszerítették, hogy lépjenek be a vörös hadseregbe. A katonákat kétféleképen osztályozták, voltak megbízhatók és megbízhatatlanok. A megbízhatók a frontra vitték, a megbízhatatlanok tovább éltek fogoly-életüket.

György Sándor nehezen szakadozott szavakkal beszéli el történetét. Nem azért, mintha elfelejtette volna magyarul, hanem, mert elfelejtett beszélni. Nem olvasott azóta sem könyvet, sem újságot. Tizedmagával dolgozott egy gyár műhelyében és több, mint tíz esztendeig

ezzel a tíz emberrel volt állandóan együtt. Utáltak egymást, nem beszéltek. Hetek multak, hogy egyetlen szót szólnak volna egymáshoz. A múlt esztendő decemberében egyszer kiszökött a laktanyából és megismerkedett három magyar fiúval. Elhatározták, hogy megszökönek. Tervüket azonnal végrehajtották és még azon a napon elhagyták a közöcséget. Kevés pénzzel és kevés ruhával indultak el. Az egyik társuk utközben meghalt. Otthagyták az országuton, mert nem volt idejük eltemetni. Megtudták, hogy nyomukban vannak az üldözősülke kiküldött vörös katonák. Rettenetes szenvedések után jutottak el a lengyel-orosz határig, ahol elfogták őket a vörös határőrök. Elvették minden pénzüket és irásaikat és visszaza akarták küldeni a foglyokat az ország belsőségébe.

György Sándornak ísmét sikerült megszökönie és átment a lengyel határon. Lengyelországban koldulásból tengette életét és gyalog jutott el a német határig. Németországba ment, ott hónapokon keresztül gyalogolt egyik városból a másikba. Több ízben utazott a vonatok utközön, amíg végre eljutott Ausztriába, innen Magyarországba, tegnap aztán átszökött Curtician keresztül a román határon. Az aradi sziguranca jegyzőkönyvbe foglalta György Sándor vallomását és táviratilag kérdést intéz a sághiszarai (segesvári) rendőrséghez, hogy 1914-ben valóban berukkolt-e onnan egy ilyen nevű ember. A válaszig György Sándor a sziguranca marad és azt mondja, hogy fél hazamenni, mert azt hiszi, hogy azóta felesége férjhez ment. Nem lehetetlen, mert az utóbbi esztendőben történtek már hasonló esetek.

Tiltakozó liga a rossz színészek és darabok ellen

Párisban szervezkedik a színházi közönség és könyörtelenül megbuklatja az iktéztelen szindarabot és a tehetségtelen színészt.

(Páris, október 2.) Mindnyájan tudjuk, hogy sehol annyi rossz darabot nem játszanak, mint Párisban és sehol nincs annyi tehetségtelen színész és színésznő, mint a párisi színházakban. Most aztán Párisban a publikumnak az a kis csoportja, amely még nem akasztotta szögére józilisét és kritikaj érzékét, elhatározta, hogy szövetségbe tömörül. A szövetség célja, megakadályozni azt, hogy rossz szindarabok karriert csinálhassanak Párisban és hogy tehetségtelen színésznők, akik pénzzel győzik a reklámot, továbbra is felszínre maradhassanak.

Az ötlet nem új. Az utóbbi években többször kísérleteztek már ilyen „tiltakozó liga” megalakításával, a lethargiába sülyedt párisi publikumot azonban nem sikerült fölébreszteniük.

Ez az új alakulat már erősebbnek bizonyul elődeinél. Az élén André Bloch áll, a francia költők egyesületének elnöke, aki az érdekes szövetségről ezeket mondja:

— Eddig szoron vagyunk már. Képviselve van a szövetségben a társadalom minden rétege. Iparosok, kereskedők, hivatalnokok, művészek és egyszerű munkások vannak közöttük. A színészek és színésznők, természetesen a jó színészek és színésznők, szinpadai írók, természetesen a jó szinpadai írók a legnagyobb szimpátiával fogadják vállalkozásunkat.

— Hogy tulajdonképen mit akarunk mi?

Jó színházat, jó színészeket és megmutatni a direktornak, hogy a közönségnek van egyéb joga is, mint megfizetni a belépődíjat. Nem személyi harcot akarunk indítani irók és színészek ellen, de le akarjuk törni a párisi színházaknál uralkodó protekciós rendszert. És föl akarjuk ébreszteni az alvó francia eszrit.

— Hogyan fogunk működni, azt is elmondom. Először is a kritikusoktól kérünk véleményt a színre került darabokról és a szereplőkről. Ha lesújtó kritikát kapunk, akkor a liga bizottsága intervenciálni fog az illető színház direktoránál, hogy a darabot vegye le a műsorról. Nem vagyunk naív emberek, tudjuk, hogy ezek a „csendes” felszólítások, legálább is kezdetben, nem járnak eredménnyel. A cselekvés terére kell lépniük. Ez pedig egyszerűen abból áll, hogy a szövetség tagjai elmennek a szőbanforgó darab előadására és tüntetni fognak ellene. Ez a tüntetés megismétlődik majd estéről-estére, mindaddig, míg az igazgatóság a darabot le nem veszi a műsorról.

Előre is mondhatom, holmi ijedős emberek nincsenek közöttünk, ha egy-két órát el is töltünk a rendőrszobában, másnap újra akcióbá lépünk.

A szövetség most, az új színházi szezon kezdetén, már megkezdte működését. Tagjainak száma különben is napról-napra szaporodik, tehát olyan erővel tudunk föllépni, hogy biztosak vagyunk a sikerben.

... A francia sajtó is melegen üdvözli André Bloch vállalkozását.

LISZKA PÁL

első aradi villanyléggörkölője,
Piata Catedralei No. 1.
(volt Thököly-tér) sarkán.

A teljesen ujennan felszerelt

villanyléggörkölő

megőrzi a kávé zamatait, ízét, ósodius levegővel való görköléssel vitamin tartalmát fokozza és az az egészségre kü önösen előnyös.

A LISZKA-féle kávékeverék

különlent: Különlentesség 320 lej, I-ső minőségű 280 lej, II-ik 240 lej, III-ik 200, 180 és 160 lejért. — Állandóan frissen kapható

Milyen lesz a jövő irodája?

A modern irodaberendezés — a technika legnagyobb csodája. Gépek végzik a tisztviselők munkáját.

(Berlin, október 2.) Berlinben most nyílt meg egy nagy irodakiállítás. A modern technika és a modern leleményesség minden vívmánya ott áll egymás mellett, hogy megmutassa, milyen lesz a jövő irodája. Nos, a jövő irodájának képe a következő:

A modern iroda legfőbb elve, hogy úgy a tisztviselők, mint a látogatók a lehető legnagyobb kényelmet találják. Már az előszobában nagy áttekinthető tábla mutatja az egyes referensek nevét, fogadóóráját és a hozzájuk tartozó tárgykört. Minden tisztviselő ajtaján beállítható szerkezet mutatja, hogy az épületben van-e és melyik szobában, vagy osztályon található pillanatnyilag. Az órákra, sőt félórákra beosztott határidőnapló szerves kiegészítője az óra, amely percen beállíthatóan jelzi, hogy a megadott időpontra valami elő van jegyezve.

A modern irodában megszűnik a telefonhoz ugrálás. Az irodaszobában levő telefonapparátus egy mozgatható szalagon van elhelyezve és mindig ahhoz az íróasztalhoz tolató, amelynél az a hivatalnok ül, akit a telefonhoz hívnak. A modern kartotékszekrények előtt nem kell többé ide-oda szaladgálni. A kartotékok kezelő tisztviselő széke sinen mozgatható végig az egész kartotékkerendezés előtt. Az irodaszobákban hangosan beszélő készülékek vannak felszerelve, úgy, hogy a főnök ezen át adhatja utasításait és nem kell becsöngetni szobájába a tisztviselőt. Természetes, hogy a modern iroda telefonja sokkal praktikusabb, mint a régi telefonszerkezet. Eltekintve attól, hogy természetesen automatikus kapcsoló berendezése van az összes mellékállomásokhoz, a mikrofon még akkor is érthetően továbbítja a hangot, ha a beszélő nem hajol közvetlenül a kagylóra.

A gépirókiasszonynak sem kell többé gyorsírással jegyezni a leírandó leveleket. A főnök diaktálókészüléke mondja be a leírandó anyagot és a gépirónó később az íróasztalon álló grammoionból hallja a diktálást. Ilyen diktálókészülék van felszerelve a telefonra is, úgy, hogy a telefonbeszélgetés is hűen rögzítve az archivumba kerül. Természetes, hogy az írógépek villanyerőre működnek, a könyvelést könyvelőgépek végzik és a fejszámolás teljesen kivész a megbízható s gyors számológépek munkája mellett. A csekkeket sem kell már sajátkezűleg aláírnia a cégfőnöknek, gyorsan és biztosan végzi ezt el helyette az automatikus csekkeláírógép, a gép természetesen pontosan feljegyzi az aznap kiadott csekkek számát és a kiutalt összeget, úgy, hogy visszaélés majdnem lehetetlen. Az aláírás hitelét emeli, hogy az aláírás mellett tányomja a gép a csekkekre az aláíró jól sikerült fotográfiaját is.

Ha az iroda siffrirozott levelekkel és sürgönyökkel dolgozik, a siffrirozás és desiffrirozás nehéz munkáját elvégzi a siffrirozógép, a mely sokezer különböző kulcs szerint állítható. A siffrirozandó szöveget a gép egyik oldalán nyugodtan legépli egy gépirónó, a gépből kikerülő papiroson már a megfejthetetlen siffrirozott szöveg van. Ha desiffrirozni akarunk, akkor a kulcs beállítása után a siffrirozott szöveg legéplése automatikusan a desiffrirozott szöveget eredményezi. A körleveleket külön körlevélírógép szerkeszti, ott, ahol a címzett nevét kell begépleni, a gép automatikusan megáll. A gépből kikerülő körlevelek természetesen teljesen olyan külsejűek, mint hogyha külön a címzettnek gépelték volna őket. Arról felesleges beszélni, hogy a modern irodának másológépek, bélyegragasztógépek, pénzt szortírozó gépek, levélcímozógépek állnak rendelkezésre és ha felmerül még is egy probléma, úgy a modern gyárak azonnal rendelkezésre bocsátják a megoldáshoz szükséges szerkezetet.

Csak érdekházasság lehet Német- és Franciaország között

Vége a locarnói szentimentalizmus korszakának, most jön az üzlet.

(Az *Aradi Közlöny* berlini tudósítójának távirata.) A párisi Excelsior szerint német hivatalos körökben remélik, hogy október végén megkezdődnek a hivatalos tárgyalások a Rajna kiürítése ügyében. A genfi német delegáció egyik tagja kijelentette a lap munkatársának, hogy a locarnói szentimentalizmus korszaka lejárt és most az üzleti korszak következik.

Franciaország és Németország között nem szerelmi, hanem csak érdekházasság lehetséges. A küszöbön álló tárgyalások, bár nem szabad őket lekicsinyelni, nem biztatnak nagy reménnyel. A delegátus végül kijelentette, hogy a jóvátételi kérdés megoldásának mindkét felet kell kielégítenie.

Kuprin Gorkijt a világ leghazugabb írójának tartja.

„Ha vízből és kenyérből mindenkinek elég jut, nem lesz többé háború.”
Legjobb barátja a bor — a vizet nem sokra becsüli és a színházat undok dolgoknak tartja. — A nagy orosz író érdekes nyilatkozata.

Belgrádból jelentik: A belgrádi újságírók felkeresték szállodájában Kuprin Ivanics Alexandert, a világhírű orosz író, aki most az orosz írók és újságírók kongresszusán Belgrádban tartózkodik. „A vörös lámpás negyed” szerzője ingben papucsban fogadta az újságírókat és mindjárt bocsánatot is kért azért, hogy későn délelőtt tíz órakor még nem készült el nappali toalettéjével. Kuprin bőbeszédű, robbanó temperamentumú ember, akihez az újságírónak nem kell a szokott kérdéseket intézni, magától beszél és minden szava, minden mozdulata a nyilvánosságnak szól és minden megnyilatkozása érdekes. Mosakodáshoz lát, de egyúttal mindjárt nyilatkozik is:

— Tudják kérem, — mondja — nekünk szlávoknak két fontos dolgra van szükségünk. Kenyérre és vízre. Abban a pillanatban, ha a vízből és kenyérből mindenkinek elég fog jutni, nem lesz többé háború és akkor elmondhatjuk a világnak, hogy mi nem akarunk háborút többé. Hiszen önök is tudják, hogy mindazok a népek, akik nem háborúztak, nagyon meggazdagodtak. Valaha a spanyol pezeta nem ért egy fityinget sem, ma már ez a pénz is hihetetlen magasságra szökkent. És az önök dinárja? És milyen és mit ér a mi rubelünk?

A dinárról és a rubelről azonnal a szlávok egyesülésére ugrik át és azt mondja, hogy ha egyszer a szlávok összefognak, az isteni dolog lesz.

— Mi a véleménye Ivanics Alexander, az irodalomról?

— Mindenki írjon úgy, ahogy akar! Jelenleg nem írok semmit sem, csak olvasok. A legjobban Tolstojt, Rudyard Kiplinget és Stevenson szeretem. Stevenson olyan szépen írja meg, hogy az életben miképpen lehet az ember egyszerű és bölcs. Különben a legnehezebb írónak lenni, az író leírja azt, ami eszébe jut és még mindig akadnak emberek, akik elhiszik az író írásait. Az írók között Maxim Gorkij a legnagyobb hazug, de Andrejev Leonid sem őszinte ember, bár nem készakarva hazudik. Nagyon tragikus, hogy az egyet gondoló írók, művészek sohasem találkoznak és nem beszélnek egymással. Balsac mennyire szerette Rembrandot és sohasem találkozhatott... Lermontov mennyire szerette Puskind és az életben sohasem lehettek együtt. Mondják meg már nekem, hogy ki akadályozza meg az írókat és művészeket abban, hogy találkozzanak egymással. Csak nem az Isten...? De tényleg, az Isten nem gondolhat írói randevura. Az Isten abszolút jó és nem foglalkozhatik ilyen apróságokkal.

— Mi a véleménye az életről? — adták fel a második kérdést az újságírók.

— Az élet gyönyörű — mondja Kuprin. — Minden pillanat külön gyönyörűség. És épen ezért nem tudom megérteni, hogy fiatal emberek miért ölik meg magukat. Én az öngyilkosságnak a legnagyobb ellensége vagyok, mert az életnek minden pillanatát ki lehet élvezni.

Az egyik jóbarátom Jakomilo, az ismert hülye Auguszt, aki nekem latin betűkkel ír orosz levelet. Tényleg mester legyen az ember, ha elolvassa. Azután jó barátom a maguknál ismert Zajkin birkozó. Különben is a cirkusból való emberek mind igen jó barátaim, mivel nehéz testi munkát végeznek, ezért igen jó a szívük. Amikor a vörös lámpás negyede megírtam, nagyon sokat kellett az

esett férfakkal, nőkkel foglalkoznom. Itt győztem meg arról, hogy csak ezek között az emberek között vannak igaz barátok és csak ezek az emberek tudnak igazán szeretni. Ami engem illet, én a legbarátságosabb viszonyban egy igen jó barátommal élek, aki bizony nem más, mint a bor. Ez a barátom ezelőtt hü volt hozzám, azonban az utóbbi időben a bor kezdett nekem parancsolni és épen ezért szakítottam vele. A vizet nem sokra becsülöm és csak teáiban veszem a számba, vagy pedig akkor, ha keserű porokat nyeletnek velem.

— Mi a véleménye a sportról?

— Isteni dolog. Sajnos, a tennisz előttem született, a futball pedig utánam jött a világra. Az angolokat bölcsek néznek mondják, hiszen a sporton keresztül egyesítették ki görbe lábukat. A gyerekeknek sokat kellene sportolniuk, hogy jókedvű, vig. vállalkozó szellemű emberek legyenek.

— A színházat szereti-e?

— Undok dolog. Ha elmegy az ember egy színházba, akkor sokáig elég bejőle,

— Mit ír mostanában?

— Gyermekmeséket. A gyereket kell szeretni és a gyerekeknek kell írni.

— Meddig marad Belgrádban?

— Nem sokáig maradhatok, mert a legfőbb hiro nem engedi.

— Ki az a legmagasabb bíró?

— Xénia, a leányom, aki jelenleg Párisban él és akinek minden lépésemről számadással tartozom és ezért már hétjón visszamegyek Párisba.

Vilmos excsászár huga — filmszínész.

Zubkov Sándorral együtt fog fellépni.

Párisból jelentik: Zubkov Sándor, Vilmos excsászár sógora, mint ismeretes, színpadi babórokra vágyik és ezt a vágyát el is éri, mert a párisi Moulin Rouge igazgatója, Voltera, máris szerződtette táncosnak a jövő szezonnra. Zubkovnak ajánlatot tett egy cirkusz is, ahol mint cellovót és cowboyt akarta szerepeltetni (Zubkov ehhez is ért), egyelőre azonban az excsászár sógora revüszínész lesz.

Ezzel azonban még korántsem fejeződik be Zubkov élete a színház és a művészet berkeiben. Zubkov, mint ismeretes, megírta életének történetét. Ezt a könyvet elolvasta egy párisi filmember és rögtön ajánlatot tett Zubkovnak, hogy hajlandó mint filmszínész szerepeltetni, hajlandó Zubkov életét megfilmesíteni, egy feltétel alatt azonban: ha a filmben Vilmos excsászár nővére, Viktória főhercegnő is szerepet vállal. Zubkov az ajánlatra a következő választ küldte:

— Igen tisztelt uram! Megtisztelő ajánlata nekem nagyon tetszik és már beszéltem róla feleségemmel is. Annnyira, hogy legközelebb alkalmam lesz önnek elküldeni nőm beleegyező aláírását ahhoz, hogy a készülő filmben maga is aktív szerepet fog vállalni.

Az excsászár nővére tehát lehetséges, hogy filmszínész is lesz a nagy szerelem miatt.

HA NEM PÉLDÁNYONKÉNT VESZI MEG AZ „ARADI KÖZLÖNY“-t, hanem havonta 90 lejért előfizeti, csak 3 lel 60 baniba kerül egy példány.

Utlevélvizumokat vagy bármely megbízást **Clujon, Timisoaran, Bucurestiben** a legmegbízhatóbban **Sándor Ferenc** Arad legrégibb vizumirodája cég intézte a leggyorsabb módra.

INGYEN AD minden felvételhez egy művészi kivitelű nagyítást és egy izléses **zsebtükröt**, saját arcképével **Stojkó vits és Bókés** P. Avram lan (Szabadság-té

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8. Melve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kényes szavak elhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel. Csak válaszheélvezel ellátott kérdésekre válaszolunk. Ajánlatok, kelleges levelek továbbításra megfelelő postabélyeget csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

Izléses, finom kivitelű fényképek készülnek **Nagy Géza** modern műtermében Arad, Bul. Reg. Maria. S. megyeházzal szemben.

OKTATÁS.

FRANCIÁT és németet nagyon olcsón tanítok. Voit-Fabian Gábor-u. 1. földszint 5072

ALKALMAZÁS.

ÖNÁLLÓAN főző mindenest azonnalra jelentkeztek Str. Ioan Calvin 6. 5287

EGY jobb nő kétfagu családdhoz mindenesnek ajánkozik. főzésben is segítkezik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5317

VILLANYSZERELŐ segéd állandó munkás és tanuló felvételnék. Gáspár, Str. Horia. 5325

NÖTLEN SOFFŐR, kinek luxuskoosi kezelésében gyakorlata van, lakással, kocsival, teljes ellátással és fizetéssel állandó állást kap. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 280

LAKÁS.

KÉT szoba-konyha butorozva, a város központjában esetleg azonnal kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5314

NEGY esetleg ötszobás modern lakás, továbbá egyszobás kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5315

EGY szoba-konyha gyermektelen párnak kiadó. Str. Gojdu (Szt. István) 15. 5316

A fötéren

két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra **KIÁDO.** Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1857

VÉTEL ÉS ELADÁS.

EGY 20-25 HP. erős szívógáz vagy nyersolaj motor keresek. Bora Elemér, Str. George Popa No. 8. 5309

HASZNÁLT irodai szekrényt, 20-25 fiókosat megvételre keresek. Str. Barfüti 22 I. emelet., 5305

ÖCSKA ajtók és ablakok, butorok, evőeszközök, ágyneműk, üvegeneműk eladók Str. Eminescu (Deák F.) 15. 5167

PARKASKUTYA 15 hónapos, gyönyörű példány, idomítva, olcsón eladó. Strada Eminescu 36. 5321

RÉZHÁLÓ BERENDEZÉS, mahagoni és faragott szalonok, kristályesillár, Biedermeier szalon, vitrinek, antik asztali lámpák, gyöngyörű réz óra és girándok, antik comódok, órák, asztalok, szőnyegek, velencei és aranyozott consol tükrök, női bundák, festmények, férfi ruhák, csipkesálak, fali étaszerek, majolikák, márkás porcellánok, karrai márványasztalok, bronz figurák, függönyök, store, kredencek, zongorák, hegedű, cselló, fali tálak, márványasztalok stb. eladó. Salgóiné bizományi üzlete Arad, Strada Horia (Széchenyi-u.) 1. Neuman-palota. 1000

FOXTERRIER, patkányfogó kutya, olcsón eladó, Str. Eminescu 36. 5320

TEJ. Nagybobb mennyiségű tejet keresünk megvételre. „Kolci tejpar” Perényi-ucca 5. szám. 5324

MEGBIZOIM részére keresek különböző antik szalonokat. Salgóiné bizományi üzlet Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota.) 1000

MACULATURA PAPIR 5 kígroz csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Zongorák !!

ALKALMI VÉTELEK!

Stingl 3 pedálos	55.000 Lej
Hofmann fekete	52.000 „
Rcményi keresztthuros	45.000 „
Bözendörfer rövid	40.000 „
Vopaterny kütinó	32.000 „
Beregzászy hgy.	25.000 „
Harti Wien	22.000 „

MELISNÉ L. Arad, Piata Avram Iancu 21. Zongoraterem. 5323

INGATLAN.

ELADÓ 400 hold kiterjedésű erdő, épület és tüzfának alkalmas bükk és tölgyfával, 40 éves kitermelés, 8 km-terre az állomástól. Érdeklődők forduljanak Dr. Pausesti Nicolae ügyvédhez, Arad, Str. Horia 11. 5322

PUSKAPORGYÁRBAN azonnal bérbeadó vagy eladó gazdálkodásra alkalmas, csinos kétszobás, melléképítéssel, kertes ház. Bővebbet Rosenberg, Str. Episc. Ciorogariu (Vécsei-u.) 19-21.

Eladó házak.

Városháza közelében négyszer, 4 szobás egy 3 szobás és kétfő 2 szobás lakású emeletes bérház. A főútvonalon kétfő nagyalakú ütletház tekintélyes összegű bérbevételellemmel. A város központjában 320.000 lej bérbevételellemmel, két emeletes nagy bérház jutányos áron, míg 2, 3 és 4 szobás lakású magánházak 120.000-650.000 lejig eladó.

BOROSS ügynőkségnél. Strada Consistoriului (vált Batthyány-ucca) 9. sz. 5312

Soborsini uradalomnál 2 pár parádéskocsi 10 eladó. 5310
Bővebbet telefonon: Savarsin 10.

Blüthner-zongora

rövid, keresztthuros, angol mechanizmusos, eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5326

Kilencvenhat lejért - lakást, ellátást, vagy alkalmazást hirdethet, eredményt ér el, ha kockahirdetést ad fel.

Ha Curtici-ra utazik, vagy autókirándulást tesz erre a közeli határállomásra, keresse fel: **Jovitz Jenő** vasúti vendéglős **éttermét,** ahol jól, olcsón és izletesen étkezhetsz. 4918 **KITÜNO FAJBOROK!**

Egytől három millió lej értékű bérházakat keresek megbízóim részére a belvárosban. Ugyisintén modern lakásokat november 1-re. „HERMES” iroda Arad, Románulul (Zrinyi) ucca 6. szám.

Makulatura, tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Vezető asztalosmestert, önálló munkaerőt, comerce és félcomerce háloszobák tömeggyártásában, munkabeosztásban, sablonok és modellek készítésében teljesen perlekt, nagy gvar fix fizetéssel, termelési jutalékkal és természetbeni járandósággal **azonnal felvesz.**

Csakis teljesen perlekt, hosszabb szolgálati bizonyítvánnyal rendelkező önálló vezető mesterek küldjék be ajánlatukat igényeik megfellelésével a Hegedüs Hirlapiroda, Oradea „Butorgvár” ieligre. Ugyanoda kérünk ajánlatot használt, de teljesen jókarban levő GYALUPADOKRA, asztalos szerszámokra és vasenyvező bakkokra 5270

MUSZAY JÓZSEF ARAD, színházzal szemben **Őszi és téli árjegyzéke:**

Férfi öltöny tiszta gyapju L.	1750	Iskola öltöny előírás szerinti L.	1600
Férfi öltöny divatszínben...	2450	Börkabát ia. minden színben	3900
Sötétkék és fekete öltöny ia.	2750	Fregoli raglán	2000
Őszi és téli felöltő...	1950	Gummi kabát	800
Ulsler-Double ia.	2450	Trench-coats ia.	2500
Fekete féll kabát szörme sál gallér	2650		
Divat szabóság!	4818		Angol posztó raktár.

BUDAPESTEN az új „NEMZETI SZALLODA” a Hungaria Nagyszállóda vezetése alatt megnyilt **Központi sekvés (József körut 4.) a Nemzeti színházzal szemben. TELEFON: 1. 20-30.** Minden modern kényelemmel berendezve. **Kitűnő étterem! Polgári áruk! Dreher sörcsarnok! A vidéki társaságok találkozó helye!**

Fordítsa jövedelmének 3 százalékát reklámra, az e célra befektetett pénz 300-szorosán megtérül, ha az Aradi Közlönyben hirdetsz.

VIZUMOK követségéknél Utlevél-hosszabítások, G.F.R. bérletek **!! Künstler-vizumiroda !!** Bármily ügyet vagy megbízást pontosan ellát. Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dacia szállóval szemben.